

Antón Costas

L'ambició de créixer

Quins efectes ha tingut la crisi sobre l'estat anímic i l'esperit de l'empresariat català? L'ha acofordat o l'ha enfortit? L'ha fet tornar més proteccionista o més ambiciós? Respondre a aquesta qüestió és important. No només per les implicacions empresarials i econòmiques que té, sinó pels efectes de tota mena que aquesta reacció empresarial tindrà en el futur.

Les grans crisis econòmiques són fenòmens culturals molt complexos. La història ens diu que molt sovint donen lloc a un replegament cap endins, tant econòmic com polític i cultural. La crisi de finals del segle XIX va portar el proteccionisme i la restauració canovista. Va passar el mateix amb la gran depressió dels anys trenta i l'autarquia econòmica, política i cultural. Què passarà ara, especialment en l'àmbit de la pime, més propens a reaccions de replegament i el que més ha patit la caiguda de la demanda interna i l'enduriment de les condicions financeres?

La meua impressió és que, després del primer moment de trasbals, en el món de la pime es va escampant el sentiment que créixer i mirar enfora és determinant.

El senyal més recent el vaig trobar la setmana passada en un acte organitzat per Pimec, l'organització empresarial que presideix Josep González. L'esdeveniment va ser tota una declaració d'intencions respecte de la necessitat de créixer. Tot i que el títol de la jornada semblava que alimentés algun dubte, perquè es preguntava "La pime: créixer per competir?", el contingut de l'acte va ser tota una declaració d'intencions.

En un document titulat *La dimensió de l'empresa catalana* presentat durant la jornada, la Pimec esmenta vuit raons a favor del creixement: 1) Economies d'escala, és a dir, reducció del cost mitjà del producte a mesura que augmenta la mida; 2) Més nivells de productivitat per treballador (VAB); 3) Més especialització del personal; 4) Més capacitat d'innovació,

A. COSTAS, *catedràtic d'Economia de la Universitat de Barcelona*

tant tecnològica com no tecnològica; 5) Més internacionalització i accés als mercats; 6) Més capacitat d'inversió i millor accés al finançament; 7) Millor capacitat negociadora amb els proveïdors. Aquests set atributs es resumien en un vuitè: més rendibilitat.

El document no es limita a enunciar aquests hipotètics beneficis, sinó que aporta dades procedents de les mateixes empreses de Pimec. A parer meu, són especialment il·lustratius les que fan referència a la productivitat i als salaris.

ÓSCAR ASTROMUJOFF

Si mesurem la productivitat pel VAB per empleat, en les empreses sense assalariats no arriba als 40.000 euros. En la microempresa, a uns 50.000 euros. En la petita, a uns 60.000 euros. En la mitjana, a uns 70.000 euros. I la gran empresa entre les pimes té una mica més de 80.000 euros de VAB per treballador. Com es veu, és com pujar per una escala: a mesura que s'augmenta de mida, es guanya un esglaó de productivitat.

Passa el mateix amb els sous. Si els me-

surem a través dels costos laborals per hora efectiva treballada, l'informe ofereix aquestes dades: 16 euros per hora en l'empresa d'entre 1 i 49 treballadors; 21 euros/hora en les que tenen entre 50 i 199 treballadors; i 23 euros/hora en les de més de 200 empleats. També hi ha un efecte escala.

Com veiem, el creixement és un atribut que dona beneficis, tant per a l'empresa com per a la societat. Per tant, hi ha moltes raons per enfortir l'ambició de créixer. Què és, doncs, el que la frena? Entre altres coses, l'informe esmenta dos factors que crec interessants de comentar.

Un és la possible pèrdua de control de l'empresa quan es pren la decisió de créixer. Però això és més un tòpic, una llegenda urbana, que una realitat. Fixeu-vos en una dada reveladora: les grans empreses catalanes, algunes de les quals centenàries, continuen controlades pel nucli familiar: Puig, Freixenet, Roca, Catalana Occident i moltes més.

L'informe esmenta un altre factor en el qual sí que estic d'acord. Es tracta de la desaparició d'alguns "privilegis" de ser petits.

Un d'ells és el que es relaciona amb els avantatges administratius i els ajuts públics als quals es deixa de tenir dret quan es creix. Però això és una perversitat. Això induïx al lilitisme empresarial. Els empresaris tenen tot el dret a decidir la mida de la seva empresa. El que és més discutible és que la decisió de no créixer vingui determinada pels ajuts públics. Les pimes necessiten una política de discriminació positiva, però no per afavorir el nanisme empresarial sinó per fomentar l'ambició de créixer.

A diferència de les persones, les empreses neixen, creixen, envelleixen i... es poden reinventar. Aquesta última possibilitat depèn decisivament de la mida. El que ajuda a ser petit també contribueix a la mortalitat. És la lliçó que ens ofereix aquesta crisi: com més petit més probabilitat de morir enmig de la tempesta. L'ambició de créixer és una assegurança contra el naufragi en temps de tempesta.●

Pilar Rahola

El poble

Curiosa definició, la que fan alguns de la paraula *poble*. En aquests temps de salvadors de l'ídem, eternament sobreactuats, el susdit poble és en boca de micròfons i de pancartes, i fins i tot quan es fan *escrachos* a partits, en plena campanya electoral, es fan en nom del poble. Manipulat el concepte, alhora que monopolitzat, els gurus de la nova religió no són només la veu del poble, sinó que són el poble mateix, fusionat el salvador i la seva salvada ciutadania. Això sí, pel camí el poble ha deixat de ser un cúmul bigarrat i heterodox de persones per ser una simple massa que va amb una sola veu i amb un sol peu. És el que té agafar l'altaveu i parlar en nom de la gent, que la gent desapareix per ser una simple consigna.

Aterrant, que és gerundi: això de Pablo i Colau, i això dels seus amics fent el numeret en els mítings dels seus opositors polítics...

En nom de qui ho fan? Perquè jo diria que, agradi poc o molt, els votants del PP també són poble i tenen tot el dret a votar el que els doni la gana. No per més cridar en un acte o per parlar en nom de la població es representa més la gent, la qual cosa

Es manifesten contra Boi Ruiz: són poble; surten a milers amb estelades: són burgesia 'catalanufa'

em porta a la convicció que aquest tipus d'actes tenen més de propaganda que de representativitat, sobretot perpetrant-los en plena campanya. I, per descomptat, ho tenen tot de populisme.

Passa una cosa semblant amb el tema català, i ahir ho esmentava al meu article sobre els progres. Tots aquests no només parlen en nom del poble, sinó que diuen qui i com és el poble. I el susdit ha de ser pobre, una mica desnonat, un molt emigrant, millor si és obrer de fàbrica i sempre oprimat pel malèfic empresariat.

El pitjor d'aquesta simplicitat és que, plantejada en territori català, es queden pel camí la classe mitjana, els autònoms, les pimes i la resta de color d'un calidoscopi complex que no té res a veure amb la mirada antiga i paternalista d'aquests discursos populistes. Ho vaig comentar després de l'entrevista de Josep Cuní a Pablo Iglesias, el retrat de Catalunya -dividida entre una dreta pèrfida i un poble obrer sacrificat- s'assembla a la real com el mateix Pablo Iglesias a Rouco Varela. El curiós és que només accepten que el poble és poble quan l'ídem aixeca la pancarta correcta. Ergo, es manifesten contra el conseller Boi Ruiz: són poble. Surten a milers de milers amb estelades: són la burgesia *catalanufa* de sempre. I així anem multiplicant el despropòsit.

És cert que tots els partits utilitzen el nom del poble en va. El mateix Partit Popular parla en nom de Catalunya amb una desimboltura que no lliga amb el partit minoritari que té per aquestes terres. I qualsevol aixeca la bandera de tots per vendre el pastís propi. Però hi ha una diferència entre parlar del poble i ser el poble. I això últim és el que fan els salvapàtries quan volen salvar-nos de nosaltres mateixos.●

Carme Alcoverro

Els nens i la memòria

Parlem avui de la lectura d'algun dels nostres clàssics de literatura concentracionària. Penso ara, per als més grans de secundària, en *K.L. Reich*, del manresà Joaquim Amat-Piniella o en *El violí d'Auschwitz*, de Maria Àngels Anglada, tan llegit fa uns quants anys, o en alguns fragments d'*Els catalans als camps nazis*, de Montserrat Roig, o en l'universal diari d'Anna Frank o en el descobert recentment *Diari de Praga* de Petr Ginz, un altre adolescent víctima de l'Holocaust o fins i tot en *El nen del pijama de ratlles*, molt ben rebut pels adolescents actuals.

També penso en celebrades pel·lícules com *La llista de Schindler*, *La vida és bella*, i el documental de referència *Shoah*,

C. ALCOVERRO, *filòloga*

de Claude Lanzmann, que poden ser un punt de partida per reflexionar sobre la infàmia de l'Holocaust a les aules. L'alumnat ha de conèixer el grau de deshumanització i de crueltat a què va arribar la raça humana, ara que fa 70 anys de l'alliberament d'Auschwitz-Birkenau per les tropes soviètiques.

Sobretot per entendre que no va ser l'atzar el que va portar a la barbàrie, sinó que aquesta fou resultat d'unes circumstàncies històriques (crisi econòmica, crisi de les ideologies, antisemitisme endèmic, etcètera) que es van donar a Alemanya entre la Primera i la Segona Guerra Mundial.

I també valorar el paper de l'art (la música i fins i tot la pintura) i el paper de l'escriptura que hem heretat com a testimoni d'aquesta tragèdia. Alberto Man-

guel ens conta (a *La biblioteca de noche*) que a Birkenau, com en altres camps, hi ha va haver una petita biblioteca infantil clandestina de 8 o 10 llibres tangibles i d'altres que es narraven oralment, i que s'intercanviaven entre els nens.

Un d'aquests nens recordava la companyia i el consol que significava la lectura per lluitar contra la por i la desesperació.

Tractar l'Holocaust a l'escola és oportú, i necessari, no només enguany que es commemoren aquests setanta anys, sinó com una activitat curricular que ajudarà a aprendre del passat, i també del present, com a mecanisme de supervivència individual, de resiliència, i també col·lectiva.

Els nens també han de saber què és la memòria.●